

Prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading tot 2020

Verklaring naar aanleiding van de beoordeling van de gevolgen voor het milieu

(opgesteld in overeenstemming met artikel 9 van het koninklijk besluit van
20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking en de publicatie
van de prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading)

Prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading tot 2020

**Verklaring naar aanleiding van de beoordeling van de
gevolgen voor het milieu**

[opgesteld in overeenstemming met artikel 9 van het koninklijk besluit van
20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking en de publicatie
van de prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading]

Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Vooruitgangstraat 50
1210 BRUSSEL
Ondernemingsnr.: 0314.595.348
<http://economie.fgov.be>

tel. 02 277 51 11

Vanuit het buitenland:
tel. +32 2 277 51 11

Verantwoordelijke uitgever: Regis Massant
Voorzitter a.i. van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 BRUSSEL

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

1. Context

1.1. Prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading tot 2020

De prospectieve studie betreffende de zekerheid van de aardgasbevoorrading tot 2020 (prospectieve studie aardgas tot 2020) werd opgesteld krachtens de bepalingen van artikel 15/13 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals gewijzigd door de wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen.

Een prospectieve studie aardgas heeft als voornaamste einddoel het bijstaan van de regering bij het formuleren van een beleid op het vlak van de zekerheid van de energiebevoorrading en het tijdige treffen van maatregelen. Zij heeft tot doel de mogelijkheden te onderzoeken om de vraag naar en het aanbod van aardgas op middellange en lange termijn op elkaar af te stemmen. Zij strekt zich uit over minstens 10 jaar en wordt door de Algemene Directie Energie (AD Energie) in samenwerking met het Federaal Planbureau (FPB) om de vier jaar opgesteld. Zij impliceert een overleg met de beheerder van het transmissienet (Fluxys), de Nationale Bank van België en de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG), alsook een raadpleging van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB).

De prospectieve studie aardgas tot 2020 is gebaseerd op een dubbele analyse:

- een sectorale analyse van de vraag naar aardgas per jaar en per seizoen die werd uitgevoerd op basis van bestaande studies, nl. de studie over de perspectieven van elektriciteitsbevoorrading 2008-2017 (prospectieve studie elektriciteit 2008-2017; AD Energie en FPB, 2009), de studie over de impact van het Energie-klimaatpakket op het Belgisch energetisch en economisch systeem (WP21-08; FPB, 2008) en de studie betreffende de behoefte aan aardgasvoorziening, bevoorradingszekerheid en infrastructuurontwikkeling 2009-2020 (BABI2009; CREG, 2009);
- een analyse van de pieken in de vraag per uur en per dag, gebaseerd op de verbruiksgegevens van Fluxys op de piekdagen in de winter en dienst doend als uitgangspunt voor de evaluatie van het aanbod en de behoefte aan aardgasinfrastructuur.

De finale versie van de prospectieve studie aardgas tot 2020 is beschikbaar op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (<http://economie.fgov.be>).

1.2. Milieubeoordeling

De beoordeling van de gevolgen voor het milieu, met de naam “strategische milieubeoordeling” (SMB) of “strategic environmental assessment” (SEA), werd opgemaakt in overeenstemming met de bepalingen van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu.

Deze wet houdt meerdere verbintenissen in:

- de opmaak van een register met informatie die het milieueffectenrapport moet bevatten;
- het uitvoeren van een beoordeling van de effecten op het milieu;
- de opmaak van het voornoemde rapport;
- de raadpleging van de bevolking;
- de raadpleging van de betrokken instanties (de federale overheidsdiensten, verenigd in een adviescomité, samengesteld volgens dezelfde wet – Adviescomité SEA; de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling – FRDO; de gewestelijke regeringen, ...);
- het in aanmerking nemen van het rapport en de resultaten van de raadplegingen bij de aanneming van het plan of programma;
- het verstrekken van informatie over de aanneming van het plan of programma, via een verklaring die in het Belgisch Staatsblad en op de Federale Portalsite moet worden gepubliceerd;
- het volgen van effecten op het milieu bij de implementatie van het plan of programma.

De SMB heeft de effecten op het milieu bestudeerd van:

- het jaarlijkse transport en het jaarlijkse verbruik van aardgas op basis van de sectorale analyse van de vraag naar aardgas per jaar en per seizoen;
- de aanleg en de werking van de infrastructuur die hiervoor noodzakelijk is, op basis van de analyse van de pieken in de vraag per uur en per dag en van de daarbij horende evaluatie van het aanbod en de behoefte aan aardgasinfrastructuur.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

2. Integratie van de milieuoverwegingen in de prospectieve studie aardgas tot 2020

Van bij het begin houdt de prospectieve studie aardgas tot 2020, soms op impliciete wijze, rekening met een aantal milieugerelateerde wetgevende handelingen en politieke maatregelen. De lijst van de wetgevende handelingen en politieke maatregelen staat in punt 3 (Links met bestaande wetgeving/beleid op het vlak van doelstellingen ter bescherming van het milieu) van deel 3 (Informatie over de studie) van het milieueffectenrapport.

3. Rekening houden met de resultaten van de milieueffectenbeoordeling in de prospectieve studie aardgas tot 2020

3.1. Milieueffectenrapport

3.1.1. Uitwerken van het milieueffectenrapport

In overeenstemming met de wet van 13 februari 2006, is de uitwerking van het milieueffectenrapport voorafgegaan door de opmaak van een register van de milieueffecten die moeten worden geëvalueerd en van de methodologie die daarbij moet worden aangewend. Een ontwerpregister werd voorgelegd aan het Adviescomité SEA, dat op 22 juni 2010 hierover uitspraak heeft gedaan. De opmerkingen van het Adviescomité SEA werden bij de uitwerking van het milieueffectenrapport meegenomen.

Bij de SMB werd eerst aandacht besteed aan de actuele situatie en vervolgens aan de toekomstige situatie.

Wat de toekomstige situatie betreft, had de SMB betrekking op de volgende evoluties:

- voor het jaarlijkse transport en het jaarlijkse verbruik van aardgas, twee (verzamelingen van) sterk uiteenlopende scenario's:
 - het scenario 20/20 target_Nuc uit de WP21-08;
 - het scenario BABI2009_Planif uit BABI2009 voor de industrie, de huishoudelijke sector en de tertiaire sector en het scenario PSE_Base_Nuc uit de prospectieve studie elektriciteit 2008-2017 voor de elektriciteitssector, waarvan de verbruiksvooruitzichten zijn samengevoegd.

Omdat hoger genoemde scenario's kaderen in de beslissing van de regering (van oktober 2009) om de drie oudste kerncentrales tien jaar langer open te houden, maar omdat die beslissing op het ogenblik van de opmaak van de SMB niet bekrachtigd was, werd aan deze scenario's een variëteit toegevoegd die voorzag in de sluiting van de kerncentrales na 40 jaar (overeenkomstig de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke

uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie – BS van 28.02.2003): de variant BABI2009+PSE_Ref_scen.

- voor de aanleg en de werking van de infrastructuur, de door Fluxys geprogrammeerde investeringen.

De SMB heeft zich toegespitst op de volgende milieudomeinen: landschap, lucht, klimaat, bodem en het gebruik ervan, menselijke gezondheid, biodiversiteit en ecosystemen. Dit heeft geleid tot de identificatie van rechtstreekse effecten enerzijds en onrechtstreekse effecten anderzijds. Zo kunnen bijvoorbeeld effecten op lucht doorvertaald worden naar effecten op bodem, fauna, flora en menselijke gezondheid.

De SMB is uitgemond in een vergelijking van de verschillende scenario's ten aanzien van elkaar, ten aanzien van de actuele situatie en ten aanzien van de nationale en Europese normen. Zo werden bijvoorbeeld de emissies van luchtvervuilende stoffen vergeleken met de waarden van de richtlijn inzake nationale emissieplafonds (2001/81/EG – NEC-richtlijn) en met de doelstellingen van het Kyoto-protocol.

Wegens de talrijke onzekerheden die kenmerkend zijn voor het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 (bijvoorbeeld op het vlak van de aanleg van nieuwe infrastructuur) kon een kwantitatieve evaluatie enkel voor de lucht en het klimaat gemaakt worden en voor de domeinen die daardoor beïnvloed worden. Voor de overige domeinen, kon enkel een kwalitatieve evaluatie verricht worden: de potentiële effecten zijn beschreven en voor een gedetailleerde evaluatie wordt verwezen naar de project-MER's.

Het milieueffectenrapport is beschikbaar op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (<http://economie.fgov.be>).

3.1.2. Aanpassen van de prospectieve studie aardgas tot 2020 n.a.v. het milieueffectenrapport

Met het milieueffectenrapport werd rekening gehouden door in de prospectieve studie aardgas tot 2020 een nieuw hoofdstuk te integreren (hoofdstuk 6) dat gebaseerd is op de niet-technische samenvatting van het rapport.

3.2. Raadplegingen

3.2.1. Raadplegingen van de instanties

In overeenstemming met de wet van 13 februari 2006 werden vijf instanties over het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 en het milieueffectenrapport geraadpleegd: het Adviescomité SEA, de FRDO en de regeringen van de drie gewesten (ministers belast met Leefmilieu en Energie).

Het Adviescomité SEA (17 februari 2011), de FRDO (28 februari 2011), het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (minister belast met Leefmilieu en Energie – 24 maart 2011), Wallonië (minister belast met Energie – 8 maart 2011) en het Vlaams Gewest (minister belast met Energie – 18 april 2011) hebben geantwoord. Zij hebben allemaal een advies uitgebracht, met uitzondering van de FRDO die er uitzonderlijk voor gekozen heeft zich te onthouden omdat

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 blijkbaar geactualiseerd moest worden in functie van het nieuwe Europese reglement voor de bevoorradingszekerheid.

Deze adviezen zijn beschikbaar op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (<http://economie.fgov.be>).

3.2.2. Publieksraadpleging

In overeenstemming met de wet van 13 februari 2006 vond er van 12 januari tot en met 12 maart 2011 hoofdzakelijk via een internetsite een raadpleging van het publiek plaats over het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 en het milieueffectenrapport.

Deze publieksraadpleging werd op volgende manieren bekend gemaakt:

- publicatie in het Belgisch Staatsblad op 20 december 2010;
- aankondiging op de Federale Portaalsite vanaf 20 december 2011;
- aankondiging op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie vanaf 20 december 2011;
- perscommuniqué naar Belgische, Nederlandstalige, Franstalige en Duitstalige media op 12 januari 2011;
- e-mail naar ongeveer 300 stakeholders van de Algemene Directie Energie en van de Algemene Directie Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu op 13 januari 2011.

Het publiek heeft twee reacties gezonden.

Deze reacties zijn beschikbaar op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (<http://economie.fgov.be>).

3.2.3. Inhoud van de adviezen en reacties

De adviezen en reacties bevatten positieve commentaren, negatieve commentaren, vragen om verduidelijking en suggesties voor verbetering die zowel betrekking hebben op de vorm als op de inhoud van de documenten die voor advies zijn voorgelegd.

De negatieve commentaren en suggesties voor verbetering hebben hoofdzakelijk betrekking op:

- wat het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 betreft:
 - zwakke punten in het totstandkomingproces;
 - verouderde wetgevende context en verouderde maatregelen die eruit voortvloeien;
 - verouderde gegevens;
 - zwakke punten in de methodologie;

- onvoldoende uitgediepte analyses;
- gebrek aan aanbevelingen;
- wat het milieueffectenrapport: betreft:
 - verouderde wetgevende context en verouderde maatregelen die eruit voortvloeien;
 - te korte tijdslimiet;
 - zwakke punten in de methodologie;
 - onvoldoende uitgebreide evaluatie.

3.2.4. Aanpassen van de prospectieve studie aardgas tot 2020 n.a.v. de resultaten van de raadplegingen

Rekening houdend met de resultaten van de raadplegingen werd het ontwerp van prospectieve studie aardgas tot 2020 aangepast.

In hoofdstuk 7 van de prospectieve studie aardgas tot 2020 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de raadplegingen en van de wijze waarop ermee rekening wordt gehouden.

Omdat de prospectieve studie aardgas regelmatig moet gebeuren en omdat bij de volgende prospectieve studies aardgas dus rekening kan gehouden worden met de resultaten van de raadplegingen, bestond de aanpassing van de prospectieve studie aardgas tot 2020 er hoofdzakelijk in de beschrijvende delen en, indien binnen een redelijke termijn mogelijk, ook de analytische delen te actualiseren.

Hoewel de wet van 13 februari 2006 dit niet voorziet, werd ook het milieueffectenrapport aangepast. Echter uitsluitend ingegeven door de publicatie van dit document op de internetsite van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, bleef de aanpassing beperkt tot het scheppen van meer duidelijkheid en precisie.

4. Motivatie van de keuze van de prospectieve studie aardgas tot 2020

De prospectieve studie aardgas tot 2020 werd niet gekozen.

De resultaten van de prospectieve studie aardgas tot 2020 zullen waarschijnlijk wel als input dienen voor plannen en programma's en/of andere werkzaamheden die zouden kunnen gekozen worden.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

5. Belangrijkste maatregelen voor de monitoring van de aanzienlijke gevolgen voor het milieu van de tenuitvoerlegging van de prospectieve studie aardgas tot 2020

De prospectieve studie aardgas tot 2020 zal niet worden tenuitvoergelegd. Monitoringsmaatregelen zijn dus niet nodig.

Toch, het kan worden beschouwd als monitoringsmaatregel dat een prospectieve studie aardgas om de vier jaar moet worden opgesteld, waarbij rekening gehouden kan worden met eventuele evoluties die zich ondertussen hebben voorgedaan.

Anderzijds worden sommige emissies van de aardgassector (broeikasgassen, NO_x, SO₂, stof, ...) in het kader van internationale verplichtingen al opgevolgd (Europese systeem voor de handel in emissierechten, Europees register van de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen, ...).

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
<http://economie.fgov.be>